[2024] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 753 : 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 788

ਵਿਸ਼ਵਜੀਤ ਕੇਰਬਾ ਮਸਾਲਕਰ

ਬਨਾਮ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ

(2020 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 213)

17 ਅਕਤੂਬਰ 2024

[ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ,* ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ

ਅਤੇ ਕੇ.ਵੀ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ, ਧੀ ਅਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਕਤਲਾਂ ਲਈ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ss.302, 307 ਅਤੇ 201 ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਿ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਡਕੈਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ, ਧੀ ਅਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨੂੰ ਹੋਏ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ - PW-12 - ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਉਕਤ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲਾ ਸਬੰਧ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਜਾਇਜ਼ਤਾ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ PW-12 ਦੀ ਅੱਖ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਨੂੰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਾਮਲਾ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਇੰਨੀ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਾ ਛੱਡੇ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥੌੜੇ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ; ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ; ਅਤੇ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬਿਆਂ ਵਾਲੇ ਹਥੌੜੇ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਇੱਕ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਸਤੂ ਕਿੱਥੇ ਛੁਪਾਈ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੀ - ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ 3 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਭਿੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹਥੌੜਾ ਅਜੇ ਵੀ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਰੱਖੇਗਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਹੋਈ ਜੋ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਸੀ –

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਦੁਪਹਿਰ 03:22 ਵਜੇ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 04:28 ਵਜੇ ਆਪਣੀ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁਦ ਉਕਤ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਜ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸ਼ੱਕ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ, ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ - ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ - "ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਸਗੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਅਤੇ "ਸਾਬਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" - ਇਹ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ "ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ "ਦੋਸ਼ੀ" ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। [ਪੈਰਾ 21, 22, 24-28]

ਗਵਾਹ - ਇਕੱਲਾ ਗਵਾਹ - ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ - ਆਗਿਆਯੋਗਤਾ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕਲੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 17]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਚੂਹਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (1976) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 879; ਸ਼ਰਦ ਬਿਰਧੀਚੰਦ ਸ਼ਾਰਦਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [1985] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 88: (1984) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 116: 1984 INSC 121 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਧਾਨੰਦ (2) ਉਰਫ਼ ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ [2008] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 93: (2008) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 767: 2008 INSC 853- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860; ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973; ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਡਕੈਤੀ; ਪਤਨੀ, ਧੀ ਅਤੇ ਮਾਂ ਦਾ ਕਤਲ; ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ; ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ; ਸ਼ੱਕ; ਪ੍ਰੇਮ ਸਬੰਧ; ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ; ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ; ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ; ਦੋਸ਼ੀ ਲੇਖ; ਹਥੌੜੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ; ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ; ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ; ਨਹਿਰ; ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਤੇ

ਵਿਸ਼ਵਜੀਤ ਕੇਰਬਾ ਮਸਾਲਕਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ

ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ; ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਗ੍ਹਾ; ਮਨੋਰਥ; ਇਕੱਲਾ ਗਵਾਹ; "ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ"; "ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ"; "ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ"; ਸਿਰਫ਼ "ਦੋਸ਼ੀ" ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2020 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 213

23.07.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ CONFC ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ 2016

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ੀ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਯੋਸ਼ੀ ਰਾਏ, ਕੇ. ਪਾਰੀ ਵੈਂਡਨ, ਸਿਧਾਰਥ, ਐਸ. ਪ੍ਰਭੂ ਰਾਮਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਭਾਰਤੀਮੋਹਨ ਐਮ., ਸੰਤੋਸ਼ ਕੇ, ਪਾਸ਼ੋਕ, ਮਨੇਜ ਕੁਮਾਰ ਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸਿਧਾਰਥ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ, ਆਦਿਤਿਆ ਅਨਿਰੁੱਧ ਪਾਂਡੇ, ਭਰਤ ਬਾਗਲਾ, ਸੌਰਵ ਸਿੰਘ, ਆਦਿਤਿਆ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੀਤ ਐੱਸ. ਫਾਂਸੇ, ਆਦਰਸ਼ ਦੂਬੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਯਾਮਿਨੀ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ, ਜੇ.

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ 23 ਜੁਲਾਈ 2019 ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 2 2016 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੇ 26 ਅਗਸਤ 2016 ਅਤੇ 31 ਅਗਸਤ 2016 ਨੂੰ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪੁਣੇ ਦੁਆਰਾ 2013 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 64 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860° ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 302, 307 ਅਤੇ 201 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ 5,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ 10,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 201 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 5,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ।

2. ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

---

1. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2.1 4 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ, ਪੁਲਿਸ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੰਪਾਰਤਨ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਉਦੈ ਬਾਗ, ਵਾਨਵਾੜੀ, ਪੁਣੇ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਡਕੈਤੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ-ਸ਼ੋਭਾ ਮਸਾਲਕਰ, ਪਤਨੀ-ਅਰਚਨਾ ਮਸਾਲਕਰ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਧੀ-ਕਿਮਾਇਆ ਮਸਾਲਕਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਗੁਆਂਢੀ-ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਵੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਜੀਰਾਓ ਦਾਦੋਬਾ ਮੋਹਿਤ ਏਸੀਪੀ ਸੀਆਈਡੀ (PW-14), ਜੋ ਕਿ ਵਾਨਾਵਾੜੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ।
2.2 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 397 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ 2012 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 196 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 8 ਤੋਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚੇਨ, ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦਾ ਮੰਗਲਸੂਤਰ, 7,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦੀ, 3 ਛੋਟੀਆਂ ਅੰਗੂਠੀਆਂ ਅਤੇ 2 ਬਦਾਮ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਪੈਂਡੈਂਟ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ 3,07,000/- ਰੁਪਏ ਹੈ, ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਤਿੰਨਾਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਨੂੰ ਵੀ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਬਾਜੀਰਾਓ ਦਾਦੋਬਾ ਮੋਹਿਤੇ ਏਸੀਪੀ ਸੀਆਈਡੀ (PW-14) ਦੁਆਰਾ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2.3 ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਬਾਜੀਰਾਓ ਦਾਦੋਬਾ ਮੋਹਿਤੇ (PW-14) ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਫਲੈਟ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਬਾਜੀਰਾਓ ਦਾਦੋਬਾ ਮੋਹਿਤੇ (PW-14) ਨੂੰ ਫਲੈਟ ਦੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਲਟਕਦੇ ਫੋਟੋ ਫਰੇਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਮਨੀ ਪਰਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦਾ ਮੰਗਲਸੂਤਰ, 3 ਛੋਟੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ, 2 ਸੋਨੇ ਦੇ ਬਦਾਮ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਪੈਂਡੈਂਟ ਅਤੇ 7,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦੀ ਵੀ ਮਿਲੀ। ਫਲੈਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਆਹ ਰੰਗ ਦਾ ਮਨੀ ਪਰਸ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਫਲੈਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀਆਂ ਚੂੜੀਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਟੁਕੜੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਓਧਨੀ ਵੀ ਮਿਲੀ।

2.4 ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਗੌਰੀ ਲੋਂਧੇ (PW-2) ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਗੌਰੀ ਲੋਂਡੇ (PW-2) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਧੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ।

---

2. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "IPC" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵਜੀਤ ਕੇਰਬਾ ਮਸਾਲਕਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਫਲੈਟ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਸਾਈਪ੍ਰਸ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੁਪਹਿਰ 03:22 ਵਜੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ (ਸ਼ੋਭਾ ਮਾਸਾਲਕਰ) ਨੂੰ ਫਲੈਟ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ 04:28 ਵਜੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ 5 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

2.5 ਤਿੰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ (ਕਿਮਾਇਆ ਮਾਸਾਲਕਰ) ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਸਾਹ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ (ਅਰਚਨਾ ਮਾਸਾਲਕਰ) ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਦੁਖਦਾਈ ਅਤੇ ਖੂਨ ਵਹਿਣ ਵਾਲਾ ਝਟਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ (ਸ਼ੋਭਾ ਮਾਸਾਲਕਰ) ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਖੂਨ ਵਹਿਣ ਵਾਲਾ ਝਟਕਾ ਸੀ।

2.6 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੁਣੇ ਦੇ ਹਡਪਸਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਐਮ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਮੰਗਲਸੂਤਰ ਰੱਖਣ ਬਾਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥੌੜੇ ਨੂੰ ਨੀਲੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਕ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਉਸਦੇ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਦਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

2.7 ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 302, 307 ਅਤੇ 201 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਕੈਂਟੋਨਮੈਂਟ ਕੋਰਟ, ਪੁਣੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈਯੋਗ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 302, 307 ਅਤੇ 201 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

2.8 ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 16 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

2.9 26 ਅਗਸਤ 2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 302, 307 ਅਤੇ 201 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 31 ਅਗਸਤ 2016 ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 5,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ; ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੇ ਨਾਲ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੇ ਨਾਲ 5,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 201 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ।

2.10 ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ 2016 ਦਾ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 2 ਵਜੋਂ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2.11 ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 19733 ਦੀ ਧਾਰਾ 415(1) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2.12 ਇਸ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹਾਂ।

3. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਯੋਸ਼ੀ ਰਾਏ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਯੋਸ਼ੀ ਰਾਏ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਾਮੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-12) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

---

3. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "Cr.P.C." ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਿ, ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-12) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਹੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-12) ਦਾ ਬਿਆਨ ਦੇਰ ਨਾਲ ਯਾਨੀ 6 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਬਿਆਨ 6 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਕਿਉਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ 6 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਾਮੀ (PW-12) ਦਾ ਬਿਆਨ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ, ਧੀ ਅਤੇ ਮਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

5. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਏ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੈਮੋਰੰਡਮ 'ਤੇ ਹਥੌੜਾ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹਾਸੋਹੀਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

6. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਏ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੇ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਧਾਨੰਦ (2) ਉਰਫ਼ ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਸਮੇਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਆਵੇਗਾ।*

7. ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦੀ ਅੱਖ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹਥੌੜਾ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਛੁਰੀ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਵਾਲੀਆ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜੁੜਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

8. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਹੈ।

9. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦੀ ਅੱਖ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਗੁਆਂਢੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਤਿੰਨੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸਦੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੋਭਾ ਮਾਸਲਕਰ ਭਾਵ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਭਾਂਡੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੋਭਾ ਦੀ ਇੱਕ ਧੀ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਅਬੋਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸ਼ੋਭਾ ਦੀ ਉਸਦੀ ਧੀ ਅਬੋਲੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਰਚਨਾ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਉਹ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੋਭਾ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

---

4. [2008] 11 SCR 93 : (2008) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 767 : 2008 INSC 853

ਵਿਸ਼ਵਜੀਤ ਕੇਰਬਾ ਮਸਾਲਕਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ

10. ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-12) ਨੇ ਆਪਣੇ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁਪਹਿਰ 12:00 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ, ਉਸਨੇ ਚੀਕਾਂ ਅਤੇ ਰੋਣ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਾਹਰ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਰਚਨਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਧੀ ਕਿਮਾਇਆ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕਿਉਂ ਰੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ, ਉਹ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਥੌੜਾ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ 6 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਥੌੜੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਉਹੀ ਹਥੌੜਾ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੀ।

11. ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹਥੌੜਾ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 164 Cr.P.C. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਗਲੇ ਸਾਹ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੁਝ ਲੋਕ ਉਸਦੇ ਫਲੈਟ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉੱਥੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

12. ਡਾਕਟਰ ਅਭਿਜੀਤ ਸੁਧਾਕਰ ਬੇਲੇ (PW-13) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸਾਸੂਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਜੂਨੀਅਰ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਡਾਕਟਰ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 4 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਹਿਸਟਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 10 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ, ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦਾ ਬਿਆਨ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ, ਉਹ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਓਰੀਐਂਟਡ ਸੀ।

13. PW-16 ਡਾ. ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਾਧਵਰਾਓ ਕਾਲੇਕਰ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ, 4 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਨੂੰ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸੀਟੀ ਸਕੈਨ ਲਈ ਸਰਜਰੀ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੈਜ਼ੁਅਲਟੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਰਜਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ, 4 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ ਰਾਤ 9:55 ਵਜੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨੋਟਿੰਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਸ ਪੇਪਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 93-ਏ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਹ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

14. ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਬਿਆਨ ਤੁਰੰਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਜੋ ਉੱਠੇਗਾ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਲੈਟ 'ਤੇ ਆਏ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁਆਂਢੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ 4 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ 4 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਗੌਰੀ ਲੋਂਧੇ (PW-2) ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਾਰਨ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਰਚਨਾ ਅਤੇ ਮਾਂ ਸ਼ੋਭਾ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਥੌੜੇ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਕਿਮਾਇਆ ਨੂੰ ਸਿਰਹਾਣੇ ਨਾਲ ਦਬਾ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਹਥੌੜੇ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕੇ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੇਕਰ ਗੁਆਂਢੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਕਿਸਨੇ ਰੋਕਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਚੀਕਾਂ ਅਤੇ ਚੀਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣੀਆਂ, ਫਿਰ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਸ਼ੋਭਾ ਅਤੇ ਕਿਮਾਇਆ ਨੂੰ ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ। ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕਿਉਂ ਰੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

15. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬਾਜੀਰਾਓ ਦਾਦੋਬਾ ਮੋਹਿਤੇ (PW-14), ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (IO) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ, ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 5 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ ਰਾਤ 09:05 ਵਜੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ 4 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਾ ਜ਼ਖਮੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਮੈਂ 10 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਖਮੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਹਸਪਤਾਲ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਜ਼ਖਮੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ 10 ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ 10 ਤਰੀਕ ਤੱਕ। ਮੈਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਉਸ ਜ਼ਖਮੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ।"

16. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ PW-14 ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 4 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ ਹੀ, ਉਸਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਵਾਹ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ 10 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਉਹ 10 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ 10 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸਨੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।

17. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 6 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਡਾ. ਅਭਿਜੀਤ ਸੁਧਾਕਰ ਬੇਲੇ (PW-13) ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਨੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਾਧਵਰਾਓ ਕਾਲੇਕਰ (PW-16) ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 93-A ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ, ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੂਹੜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਪਾਲਣ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

18. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰੇ ਕਿ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣੇ। ਪਹਿਲਾਂ, ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦਾ ਬਿਆਨ 6 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਤਾਂ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁਆਂਢੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗੁਆਂਢੀ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ।

---

5. (1976) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 879

6 [1985] 1 SCR 88 : (1984) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 116 : 1984 INSC 121

ਤੀਜਾ, ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਘਟਨਾ ਦੇਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

19. ਜੇਕਰ ਮਧੂਸੂਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ (PW-12) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

20. ਸ਼ਰਦ ਬਿਰਧੀਚੰਦ ਸ਼ਾਰਦਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"152. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੁਭਾਅ, ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਫੈਸਲਾ ਹਨੁਮੰਤ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਹੈ [(1952) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 71: AIR 1952 SC 343: 1952 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1091: 1953 Cri LJ 129]। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕਸਾਰਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਤੁਫੈਲ (ਉਰਫ਼) ਸਿੰਮੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [(1969) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 198: 1970 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 55] ਅਤੇ ਰਾਮਗੋਪਾਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [(1972) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 625: AIR 1972 SC 656]। ਇਹ ਕੱਢਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਨੇ ਹਨੁਮੰਤ ਕੇਸ [(1952) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 71: AIR 1952 SC 343: 1952 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1091: 1953 Cri LJ 129] ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ:

"ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਹਾਲਾਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਇੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

153. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਨੇੜਿਓਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ:

(1) ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਹਾਲਾਤ "ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ" ਅਤੇ "ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ"। "ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਅਤੇ "ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਵਿਚਕਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅੰਤਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਸਹਿਬਰਾਓ ਬੋਬੜੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [(1973) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 793: 1973 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) 1033: 1973 Crl LJ 1783] ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ: [ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੈਰਾ 19, ਪੰਨਾ 807: ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (Cri) ਪੰਨਾ 1047]

"ਯਕੀਨਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਅਤੇ 'ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ' ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਨਸਿਕ ਦੂਰੀ ਲੰਬੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਿੱਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੰਡਦੀ ਹੈ।"

(2) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਯਾਨੀ ਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਿਕਲਪਨਾ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ,
(3) ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ,
(4) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ
(5) ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਇੰਨੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਾ ਛੱਡੇ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

154. ਇਹ ਪੰਜ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।"

21. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ 'ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ' ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ 'ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ' ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਅਤੇ 'ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ' ਵਿਚਕਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਸਗੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਯਾਨੀ ਕਿ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਿਕਲਪਨਾ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਪਰਿਕਲਪਨਾ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦੇਣ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਇੰਨੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਾ ਛੱਡੇ। ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕੰਮ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

22. ਇਹ ਇੱਕ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੱਕ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

23. ਇਹਨਾਂ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

24. ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹਨ (i) ਹਥੌੜੇ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ; (ii) ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ; ਅਤੇ (iii) ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੋਭਾ ਦੁਪਹਿਰ 03:22 ਵਜੇ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 04:28 ਵਜੇ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 58-59 ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

25. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਭਾਵ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਹਥੌੜੇ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਕਤ ਹਥੌੜਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਬਰਾਮਦਗੀ

ਇੱਕ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਹੈ। ਰਿਕਵਰੀ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਹਥੌੜੇ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਸਨ। ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਹਥੌੜਾ ਇੱਕ ਥੈਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਥੌੜਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਸੀ। ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹਥੌੜਾ ਜੋ 3 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਭਿੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬੈਗ ਕੱਢਣ ਲਈ ਦੋ ਤੈਰਾਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲੈਣੀ ਪਈ। ਸੰਤੋਸ਼ ਭਾਊ ਅਵਾਘਾੜੇ (PW-11) ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪੰਚ ਗਵਾਹ ਹੈ, ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ, ਤਾਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਥੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਚੀਜ਼ ਕਿੱਥੇ ਲੁਕਾਈ ਸੀ, ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ, ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਤੈਰਾਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਉਕਤ ਚੀਜ਼ 3 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸੇ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਰਹੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਉਕਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

26. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸੰਬੰਧੀ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ 'ਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਬਰਾਮਦਗੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਹੈ ਜੋ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਹੈ। ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਹਾਲ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਰਿਕਵਰੀ ਪੰਚਨਾਮਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੱਪੜੇ ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਛੇੜਛਾੜ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਗਹਿਣਿਆਂ (ਮੰਗਲਸੂਤਰ) ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਕਤ ਮੰਗਲਸੂਤਰ ਨਾ ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਰਚਨਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਕਿਸਨਰਾਓ ਸੋਨਪੇਟਕਰ (PW-5) ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਰਚਨਾ ਦੇ ਹਨ।

27. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਮਨੋਰਥ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਮਨੋਰਥ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਰਦ ਬਿਰਧੀਚੰਦ ਸ਼ਾਰਦਾ (ਉਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਸ਼ੱਕ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਰਦ ਬਿਰਧੀਚੰਦ ਸ਼ਾਰਦਾ (ਉਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, "ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਅਤੇ "ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ

ਦੋਸ਼ੀ "ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ "ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਨਹੀਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ-ਅਧੀਨ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ-ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹਨ।

28. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ;
(ii) 2016 ਦੇ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ 23 ਜੁਲਾਈ 2019 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ 26 ਅਗਸਤ 2016 ਅਤੇ 31 ਅਗਸਤ 2016 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 64 2013 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ
(iii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ।

29. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ), ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

<u>ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-</u> ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ